

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitised at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text.
This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Böteborgska Magazinet.

Torsdagen, den 23 October 1766.

Fortsättning om Magister S. J. Phrygius.

Han prestwigdes år 1598 *, och därefter reste ut 3 gånger, i afsigt på sina studiers så mycket större upodling, till utländska Academier **. När Rectors syster wid Cathedral-Scholan i Linköping war ledig blefwen efter sedermera Biskopen Magister Jon. Rylander †; kom Phrygius dit i hans ställe, instald i syster Ryndermessodagen ††, och blef tillika Pönitentiarius i samma stad ‡, det war en syster wid Domkyrorne, at frista och aflösa syndare af det grofware slaget, hwilken förättning behöfdes tämligen ofta i gamla dagar och tärswade en alswarfam och drifwande Prestmans ätgärd §§. Sålom ledamot i Linköpings Consistorium, talar han följande: Jag hafwer ofta warit betungad med Capitels saker, bekymrad af stor tillökning, och på Stiftets wägnar beswärad med åtskilliga resor.

Här blef han gift med en doter af då warande Biskopen därstädes, Magister Petr. Ven. Olandus *, och fick med hånne barn; ibland dem, en son Joseph
 Uu Phrygius,

* Sid. 3. uti Dedication af Christelig Valet-predikning, hollen i Linköping 1610 och trykt i Stockholm 1613.

** v. Stjernm. Bbl. S. Goth. p. 64.

† U. Gyldeklous Oration i v. Stjernm. B. S. G. sid. 700.

†† Sid. 23 i bemälda Valet-predikan.

‡ A. Forskenii Disp. de Schedvia, P. I. pag. 24.

§§ Doct. Välder om Kyrko-cerem. sid. 916. Amars hwad titeln af Pönitentiarius wdrörer, så har Kon. Carl IX på Riksdagen 1604 ej kunnat tala, uti war Lutherska Församling, hwarken denne eller de flere prestetitlar, hwilke hade snat af påswist inträttning, såsom Domprost och Decanus. Hwarom kan lasas Baazens Hist. Eccles. S. Goth. sid. 606, och Mangos Sw. Ordbod. sid. 84. Biskopsnamnet hade samnta gång blifwet förkastadt, om det ej warit, redan i Apostlarnes tid, brukeligt.

* Bisk. Rhyselii Biskops-Kron. bok. 2, sid. 130. Denna underrättelse hade man snarare wäntat at lasa där i 10 beken 84 sidan.

Phrygius, Lands Camererore i Sthergötland *. Jag menar, at han och warit fader til Petrus Sylwester Phrygius, som år 1650 war Lector härstädes uti Historien och Poesien. Han Fat och haft en son Johannes.

Sju år tilbragte han i Skolemästare hyslan. Lät öfse, hwad han säger om sig uti sin ofta återopade Valet-prädikan, och om sin Skole. Ibland annat säger han: Uti min disciplin och aga har jag icke warit förmycket bitter och sträng, icke heller förmycket roet och blödig. Jag taektar Gud, at jag icke haft många genwördige och motsträfwiige, halsstywe och tiöckhudige skalkar uti min werkstad, utan har allaredan sett någon liten frugt af mit ringa arbete. Ty några af mine lärjungar bekläda nu Prädikstolen: några studera både in- och utrikes wid Academierna: några äro ännu qware här uti Skolen: några ämnas i Rifet. Medan jag hafwer detta kallet bekläde, har jag och några rejer lätit mig bruka i predikstolen.

Om Skole-hyslor sällas ej altid de gunstigaste, och stundom mycket origtiga omdömen. Men saken är den: de fordra et eget snille. Det är en gammal konst, och lär ännu idkas, at betunga barn med ständigt stillasittande, och med utanleror af det, de antingen ej förstå eller dem icke är nödigt at minnas. At sitta träget på et ställe, är icke odrägeligt för en tung, doswen och otreflig pilt, äfvensom ju mer han liknar papegojan i förnuft, des wigare har han at lära och platträ utantill en myckenhet latiniska reglor, definitioner uti Compendium; han blir och rosad däröfver. Swårtom uslar sig en listagtig pilt för sådant fångelse. Dita klagas, at minnes-saker welat dem påtrugas, som hafte swårt för at lägga på minnet obegripeliga ting, listwäl ägt snille nog at förnöjas utaf wettiga discurser, och stulle gått långt i wettenskap, om de ej skämde blifwit. Det wisar sig ej hos alle lika bittida, som ligger i själen: något stort kan fördölja sig därinne, som ej så snart kommer at utwickla sig: när sådane bemötas med förargteliga åthäswor, ryttande snubbor och hwad därmed följer, för det de ej kunna tvinga sin naturens böjelse under en ofunnig och löjelig mästares lydna; så har det hände älsför ofta, at åtankan af deras lidande i sin barndom uphyllt deras hjerta med förage emot studier och Skolemästare, et förage af så mycket wärre påfölgd, om de komma til sådane tjeufter, hwarpå Rifets styrelse nära ankommer.

Mången

* Joseph P. war fader til Christina Phrygius, som blef gift med Prosten Nils Larsson Wallerius i Högsby och aflade af honom doren Catharina W. gift med Waalster Petrus Kellander, Mathes. Lector i Göteborg, sedan Pr. och Kortberde i Lundby Wätlehärud, hwars son S. Borgmäst. Nils Kellander är (No 42 i no:en). Wösnämde Prosten N. W. war broder med Daniel Wallerius, fordom Biskop i Göteborg: om hwilken senare snart en artikel utkommer.

Mången tror, det är lika mysket, hwem han får till sina barns förste hand-
ledare. Det kommer där af, at så så weta, på hwad sätt barn i första bör-
jan och därefter handteras böra. Man måste bita i deras begrep och idke-
ligen gifwa dem de bästa intryck af samning och goda seder. Man måste,
å ena sidan, unna dem den frihet, som hörer til deras ålder och stärker deras
helsa: så de ej utrymme at leka och röra sig tilräckeligen, lå ster dem orätt,
äfwen som det wore obilligt at jaga en ålderstigen mann uti ständig kroppss-
rörelse dagen igenom. Å andra sidan får man wara upriktigt waksam på
de minsta utbrott af wårdslöshet, förställning, ofamning, egen nytta, enwis-
het ic. ty sådant bör tidigt afhjelpas, med lampa, med indragning af wissa
friheter, med swidande kånningar, som göra odugden söga begärlig. De
bedraga sig, som tänka, at små dylika fel äro af ingen betydelse, och at de
förswinna, när barnen blifwa äldre: liksom odugden ej wore et frö, hwilket
wisar sig alt mer och mer, mogna, och släpper nya frö, äfwen så många
ämnen til nya stott af samma art. Man måste genom åtskilliga förändrin-
gar underholla barnens läragsighet och göra sin umgänge angenäm för dem,
wänja dem genom egna exempel wid ordning och lära dem upmärksamhet,
fråga dem liksom til råds uti saker, som kunna wara dem bekante, och in-
hemta deras mening utan förebräelser, som göra dem modfalte, och utan för-
undring, som sätter högmod hos dem. Sådant upförande kräwer önsigt,
trohet, möda. Men den muntra finnesart, som bör åtfölja en förständig
Skolemästare, nöres likwät af och förlorar sig med tiden, särdeles när inkom-
sten göres knapp och han röner föragt i stället för belöning. Men detta och
mer fordrar sin egen afhandling.

Widare härnäst.

Stads Nyheter.

Inkomne äro Stepparne Andreas König ifrån Bremen med barlast, Johan Kun-
ge ifrån dito med dito, smör och ost, Frid. Sälé ifrån Rotterdam, David Johanson
ifrån Anstruther, David Hewson ifrån Hamburg, James Strong ifrån Campier,
William Bruce ifrån dito, Robert Davison ifrån Ahlborg, Meindert Jans ifrån
Hamburg, alle med barlast, James Whison ifrån Liech, John Rain ifrån Dublin, Wil-
liam Watt ifrån Duff, John Key ifrån Dundie, John Morris ifrån Montros, Wil-
liam Thorentoun ifrån Dundie, Abe J. Louwer ifrån Amsterdam, James Bart ifrån
Petersburg, Sam. Locker ifrån Stockton, alle med barlast, Alexander Jamieson
ifrån Alloway med stentel, Jonas Lundström ifrån Rauts med salt, Gatten Wallis
ifrån Amsterdam, Thomas Fothergill ifrån London, David Howatt ifrån Aberdeen,

alle med barlast, John Forrester ifrån Alloway med stenkol, William Chrestey ifrån Aberden med mursten, Georg Fothergill ifrån Newcastle med stenkol och smör, Alexander Lough ifrån Betterhead med barlast, William Duncan ifrån Borrowsternes med stenkol, och Carl Dalster ifrån St. Ubes med salt.

Små Kyrko-tidningar.

I Domkyrko: Församlingen födde 6 gosse- och 4 flicko-barn: Wigde Järndragaren Börje Wettergren och Pigan Ingeborg Berggren, Lyktebrängen Måns Wennerström och Pigan Annika Larvsdöter, Järndragaren Anders Stytt och Pigan Anna Westerling, Båtekarlen Olof Andersson Edström och Pigan Kjerstin Andersdöter, Järndragaren Peter Isaacson, och Pigan Ingrid Persdöter: Döde Zimmermannen Carl Olofsson, 55 år, af tårande sjukdom, Vice-Borgmästaren Herr Jonas Engeströms Fru Catharina Poncker, 25 år, af lungfot, Öfrindiske Qvartermästaren Joachim Strandberg, och 4 barn af feber, ofänd barnsuka och slag.

Kundgörelser.

Sedan Kongl. Högheterne med sin suite d. 18 sistl. kl. 1 e. m. gjort upbrott här ifrån til Huswudskaden, ankommo de samma dag til Gräfsnäs, och följande dagen til Stara. Kongl. Hofpredikanten och Lectorn, Herr Magister M. G. Wallenstråle, utgiver, på fleras begäran, i dessa dagar, igenom trycket en särskild beskrifning om de högtideligheter och annat märkvärdigt, som wid Högsteben. Högbeters emottagande och under Deras wistande här i Staden, förewarit.

Tal, hållet på Gymnasii Boksal, den 15 dennes, finnes til köps hos Bokbindaren Ekerot, til 8, 10 a 12 öre S:mt, efter papperets och bandets egenkapet.

Med sista posten är, hos Herr Rådman Peter Coopman, andra Dragnings-Lissan öfwer Dortmundska Stads-Lotteriet ankommen, som wederbörande Lottägare här med tillkänna gifwes; såsom ock, at hos honom är at erbålla hela och halfwa lotter, uti et åter å upo i Dortmund til et härskådes invättadt Barnhus Lotteri, som til nästinstundande års början kommer at dragas, hwaröfwer Planen öfwen ock hos honom til genomläsande finnes.

En mil utan för Ny Elfsborgs församling hos Commissarien Carl Öberg ifrån Nyköping, finnes til köps et parti renskivad sill-tran uti större och mindre fastager til billigt pris, och kan den, som åskundar få sluta om hela tillverkningen för innewarande år uti des tranokeri, närmare underrättelse erhålla hos Klensineden Mäster Johan Strettenberg på Magasins-gatan, midt emot källaren Tre Remmare. På samma ställe fås underrättelse om et parti Slands trap-sten och någon gälf-sten.

Den 31 dennes, kl. 10 före middagen hålles offentlig Auction uti Herr Apothe-karen Casses hus, då silfwer, ten, koppar, mässing, malm, blåck- och järnsaker, samt böcker och äfkillige meubler, til måstbjudande komma at försäljas.

En albeles ny enstefig Chaise är til salu för billigt pris; den hogade köparen täckes innom denna weckas slut anmäla sig där detta tryckes.

Öfwen gifwes på samma ställe underrättelse om en resande, som näste wåndag åskundar salskap at Töntöping.